

आर्थिक वर्ष २०८३/०८४ को
नीति तथा कार्यक्रम

२०८३
मिति २०८३।०३।०९

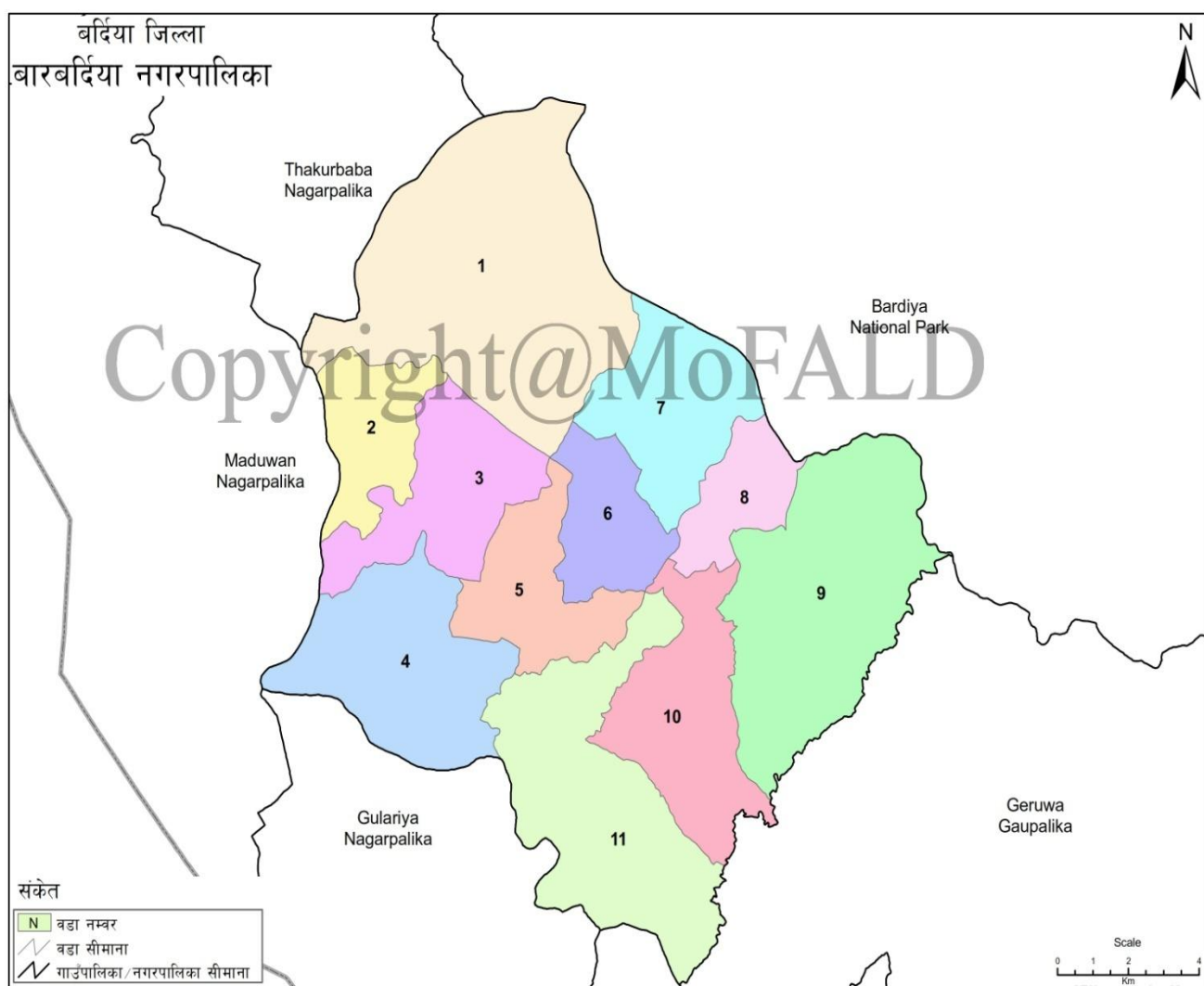
बारबर्दिया नगरपालिकाको १९ औँ नगरसभामा नगर प्रमुख श्री छविीलाल थारु ज्यू
बाट प्रस्तुत

बारबर्दिया नगरपालिकाको कार्यालय

जयनगर, बर्दिया

०९ आषाढ २०८३

बारबर्दिया नगरपालिकाको राजनैतिक नक्सा

स्रोत: स्थलरूप नक्सा (स्केल १:२५०००/१:२००००), नापी विभाग र जनगणना २०६८, केन्द्रिय तथ्यांक विभाग
तयार पार्ने: गाउँपालिका, नगरपालिका तथा विशेष, संरक्षित वा स्वायत्त क्षेत्रको संख्या तथा सीमाना निर्धारण आयोग

Projection System: MUTM, Spheroid - Everest 1830
LLRC, 2016

श्री उपस्थित सभाका सम्पूर्ण सदस्यज्यूहरु,
सम्पूर्ण राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरु,
सम्पूर्ण पत्रकार मित्रहरु।

“कृषि उद्योग र पर्यटनमा वृद्धि

बारबर्दिया नगरको समृद्धि”

भन्ने मूल नाराका साथ अघि बढेको यस बारबर्दिया नगरपालिकाको १९ औं नगर सभामा नगर प्रमुखको हैसियतले यस गरिमामय नगरसभा समक्ष आ.व.२०८३/०८४ को नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न पाउँदा गौरवको अनुभूति गरेको छु।

यस सुवर्ण अवसर प्राप्त गर्नका लागि राजनैतिक परिवर्तनका विभिन्न कालखण्डमा परिवर्तनका लागि भएका आन्दोलन एवम् विभिन्न राजनैतिक घटना क्रममा आफ्नो अमूल्य जीवन उत्सर्ग गर्नुहुने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात शहीदहरु प्रति हार्दिक श्रद्धाञ्जली तथा उच्च सम्मान प्रकट गर्न चाहन्छु। २०७९ को निर्वाचनमा आफ्नो अमूल्य मत दिई निर्वाचित बनाई विगत ४ वर्षदिखि यस बारबर्दिया नगरपालिकाको विकास र समृद्धिमा साथ दिनुहुने सबै राजनैतिक दल, समाजसेवी, बुद्धिजीवी, आमाबुवा, दाजुभाइ तथा दिदीबहिनीहरु, सम्पूर्ण वडघर, अगुवा, मुक्तकमैया, सुकुम्बासी, मुक्तकमलरी, दलित, अल्पसङ्ख्यक समुदायहरु प्रति हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछु।

नेपालको संविधानले परिकल्पना गरेको समानता, समृद्धि र सामाजिक न्यायको सुनिश्चितताको सिद्धान्तलाई आत्मसात गर्दै समतामूलक समाज निर्माण, संविधान प्रदत्त मौलिक हकको संरक्षण एवं सहभागितामूलक समाजको विकास गर्दै स्थानीय आवश्यकता, जनचाहना, राज्यका निर्देशक सिद्धान्तहरु तथा नीतिहरु, भावी नगर समृद्धिका परिकल्पनाहरु समेतलाई सम्बोधन हुनेगरी नेपालको प्रचलित कानून, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४, नगर कार्यपालिका कार्यविभाजन नियमावली २०७४, नगर कार्यसम्पादन नियमावली २०७४ लगायत यस बारबर्दिया नगरपालिकाले निर्माण गरेका विभिन्न ऐन, कार्यविधि र नियमावली समेतमा भएको व्यवस्था समेतलाई आत्मसात गर्दै सहभागितामूलक ढङ्गले जनचाहना अनुरूप हुनेगरी यो नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गरेको छु। यस नगर सभामा प्रस्तुत हुने नीति तथा कार्यक्रमहरुले नेपाल सरकारले लिएको दिगो विकास लक्ष्य, राष्ट्रिय तथा क्षेत्रगत लक्ष्य प्राप्त गर्ने तथा योजना तर्जुमाका क्रममा बारबर्दिया नगरपालिकाको विभिन्न विषयगत समिति तथा निर्वाचित जनप्रतिनिधि, राजनैतिक दलका प्रतिनिधि,

बुद्धिजीवी र हरेक क्षेत्रमा सरोकार राख्ने महानुभावहरु बाट प्राप्त राय, सुझाव एवं चालु आ.व. को नीति कार्यक्रम तथा बजेटको कार्यान्वयनबाट प्राप्त उपलब्धिका आधारमा आ.व. २०८३/०८४ को नीति तथा कार्यक्रम तयारपारी प्रस्तुत गरेको छु।

सभाका सदस्य ज्यूहरु,

सिमित स्रोत अनि असिमित आवश्यकताका बिचमा आंकस्मिक बिपद् र पुर्वतयारीलाई व्यवस्थित गर्दै संवैधानिक सिमा र व्यवहारिक कठिनाइका बिचमा तालमेल मिलाउँदै, हामी माझ भएको दशक (२०८०-२०९०) ले सिर्जना गरेका चुनौतीको सामना गर्दै प्रविधि र विज्ञानले सिर्जित गरेका अवसरहरुको पूर्ण सदुपयोग आजको अपरिहार्यता भैसकेको छ।

नीति तथा कार्यक्रमका सैद्धान्तिक आधारहरु

१. पर्यावरण/वातावरण जैविक विविधताको संरक्षण
२. स्थानीय उत्पादन खपत र पोषणमा सुधार
३. सहभागितात्मक विकास/साझेदारी अवधारणा
४. सामाजिक उत्तरदायित्व र समावेशीकरण
५. विपन्न क्षेत्र/वर्गीकृत क्षेत्र विशेष कार्यक्रम
६. नव प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रममा युवालाई प्राथमिकता
७. कृषि, वन, पर्यावरण आर्थिक क्षेत्रलाई विशेष प्राथमिकता
८. सबैलाई गुणस्तरीय शिक्षा/सचेतना
९. स्वास्थ्यमा समान पहुँचको अवधारणा
१०. पूर्वाधार आधुनिकीकरण
११. रैथाने तथा परम्परागत ज्ञान शिप धारणाको संस्थागत संरक्षण
१२. ऐतिहासिक, पौराणिक, धार्मिक सहिष्णुता
१३. लोकतान्त्रीक समाजका आधारस्तम्भ
१४. सुशासन, छिटो छरितोपना, पारदर्शीता

हाम्रो सोच, युवा जोस र परिपक्वतादात्म्यताले मात्र नयाँ दशकले सिर्जना गरेका नविन चुनौतिहरुको सामना गर्न सक्दछ। विगत चार वर्षको अनुभवमा हामीले पहिचान गरेका प्रमुख चुनौतिहरु यसप्रकार छन्।

१. जलवायूजन्य विपद् ।
२. जग्गाको खण्डिकरण ।
३. मानव वन्यजन्तु द्वन्द्व ।
४. लागूऔषध दुर्व्यसनीमा किशोर/किशोरीहरूको संलग्नता ।
५. न्यून आय र अधिकतम जनचाहना ।
६. सम्पूर्ण करदाताहरूलाई करको दायरामा ल्याउन नसक्नु ।

यसका अतिरिक्त गुणस्तरीय शिक्षा, स्वास्थ्य सेवामा सरल पहुँच नहुनु, बेरोजगारी, निर्वाहमुखी खेतीपाती र निराश किसान पनि हाम्रा चुनौतिहरू हुन । यसर्थ बारबर्दिया नगरपालिकालाई समृद्ध नगर बनाउन माथिका चुनौतिहरू माथि विजय प्राप्त गर्न परियोजनाको नयाँ उडान भर्न जरूरी छ । समृद्ध बारबर्दिया निर्माणका लागि तपसिलका योजनालाई बारबर्दिया नगरपालिका समृद्धिका सारथी घोषित गर्दछु ।

१. बारबर्दिया नगर अस्पताल अस्पताल
२. कृषिमा आधुनिकीकरण, यन्त्रीकरण र बजारीकरण
३. शहीद विष्णु धनि स्मृति बहुप्राविधिक शिक्षालय
४. बारबर्दिया बबई भ्याली पर्यटकीय पदमार्ग
५. पूर्वी बबई सिचाइ नहर विस्तार
६. राष्ट्रिय निकुञ्ज वन्यजन्तु तथा प्राकृतिक र साँस्कृतिक सम्पदा

सभाका सदस्य ज्यूहरू,

अब म नगरपालिकाको आ.व. ०८३/०८४ को देहाय अनुसारको क्षेत्रगत नीतिहरू प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

१. पूर्वाधार विकास सम्बन्धी नीति:-

- आर्थिक वर्षको अन्त्यमा मात्र पूजीगत खर्च गर्ने पद्धतीलाई निरुत्साहित गर्न आगामी आर्थिक वर्षको भाद्र मसान्त सम्ममा सम्पूर्ण निर्माण उपभोक्ता समितिको अभिमुखिकरण तथा योजना सम्झौता र ठेक्का आह्वान गरिसक्नुपर्ने नीति कडाईका साथ लागु गरिनेछ ।
- बारबर्दिया नगरपालिकाको नगर गुरु योजना आवधिक योजना समेतलाई मध्यनगर गरी नगरको अल्पकालीन, मध्यकालीन तथा दीर्घकालीन विकास

लक्ष्यहरू निर्धारण गरी योजनाहरूको प्राथमिकताक्रम निर्धारण गरेर योजनाबद्ध ढङ्गले विकासका कार्यहरू सञ्चालन गरिनेछ।

- यसै आ.व.मा निर्माण हुन बाँकि र निर्माणाधिन सबै वडा कार्यालयहरूको निर्माण कार्य सम्पन्न गरि सेवाप्रवाहलाई समयानुकूल बनाइनेछ। भौतिक पूर्वाधार तथा संरचना निर्माण गर्दा बालमैत्री, अपाङ्गमैत्री र लैङ्गिकमैत्री बनाइनेछ।
- १५ बेडको नगर अस्पताल भवन निर्माण कार्य यस आर्थिक वर्षमा सम्पन्न गरी नगरवासीहरूलाई गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराइनेछ। संघीय तथा प्रदेश सरकारसँगको समपुरक अनुदानमा यस बारबर्दिया नगरपालिकाका नगर गौरवका सडकहरूलाई कालोपत्रे निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ।
- निर्माण भएका भौतिक पूर्वाधारको नियमित मर्मत सम्भारका लागि मर्मत सम्भार कोषको स्थापना गर्ने नीति लिइनेछ।
- राष्ट्रिय निकुञ्ज देखी दक्षिण तर्फ जाने ५ वटा खोला बुढी खोला देखी भादा सम्मका खोलामा करीडोरको अवधारणा अनुसार जलाधार संरक्षण बाटो निकाश, वृक्षरोपण सम्बन्धि कार्य गर्ने गरी करीडोर अवधारणाको सम्भाव्यता अध्ययन गरी अगाडी बढाइनेछ।
- ठुला भौतिक पूर्वाधार निर्माणका आयोजनाहरू सञ्चालन गर्दा वातावरणीय अध्ययन अनिवार्य गरिनेछ।
- पूर्वाधार निर्माणका क्षेत्रमा जनपरिचालन र जनसहभागितामा आधारित लागत साझेदारी कार्यक्रमलाई प्राथमिकताका साथ सञ्चालन गरिनेछ।

२. यातायात व्यवस्था सम्बन्धी नीति:-

- सबै वडा कार्यालयहरू क्रमशः कालोपत्रे सडकले जोडिनेछ। बारबर्दियामा प्रवेश हुने सडक नाकाहरूमा ट्रान्जिट व्यवस्थापनका लागि कन्ट्रोल र सुरक्षित यातायातको अवधारणा अगाडि सारिने छ।
- नगरपालिका क्षेत्रमा ६ मिटर भन्दा कम चौडाईका सडकमा लगानी नगर्ने र हाल थप विस्तारित सडकहरूमा न्यूनतम ६ मिटर सडक कायम गरिनेछ।

- बृहत्तर बारबर्दिया चक्रपथको अवधारणा कार्यान्वयन गर्न सम्भाव्यता अध्ययन गरिनेछ तथा भित्री रिङ्ग रोड निर्माण कार्यलाई निरन्तर अगाडि बढाइनेछ।
- नगरपालिका भित्र रहेका काठमा पुलहरूलाई क्रमशः विस्थापन गर्दै पक्की पुलहरू निर्माणलाई निरन्तरता दिईनेछ। संघीय सरकार र नगरपालिकाको संयुक्त साझेदारीमा सञ्चालित योजनाहरूलाई समयमा नै सम्पन्न गर्न सम्बन्धित सरोकारवालाहरूसँग समन्वय गरीने छ।

३. विद्युत, सुचना तथा संचार सम्बन्धी नीति:-

- नगरपालिकाका हरेक बस्तीमा पर्याप्त भोल्टेज सहित विद्युत सुविधा नियमित विस्तारका लागि आवश्यक पहल गरिनेछ। बजार क्षेत्र र बस्तीमा पोल लाईट तथा सोलार लाईटको व्यवस्था गरी उज्यालो बारबर्दिया कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ।
- हरेक बस्तीमा इन्टरनेट सुविधा इन्टरनेट सेवा प्रदायकसँग समन्वय गरि सेवालाई थप प्रभावकारी बनाउन पहल गरिनेछ। मुख्य सडक, चोक तथा वडा कार्यालयहरूमा सि.सि.टि.भी. क्यामरा जडान गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ।
- नगरपालिकाको आवश्यक क्षेत्रमा बैकल्पिक सौर्य उर्जाका माध्यमबाट बत्तिको सुविधा पुऱ्याउने उद्देश्यका साथ सौर्य उर्जाको प्रयोगबाट १ मेगावाट विद्युत उत्पादनको सम्भाव्यता अध्ययन गर्ने कार्यलाई साझेदार सँगको समन्वयमा अगाडी बढाइने छ।

४. व्यवस्थित बसोवास तथा भवन निर्माण सम्बन्धी नीति:-

- संघीय सरकारको भवन निर्माण संहितालाई हुबहु लागु गरी घर नक्सा मापदण्ड अनिवार्य रूपमा कडाइका साथ लागु गरिनेछ। निर्माण भईसकेका घरहरूको अभिलेखीकरणका लागि निश्चित समय प्रदान गरी अन्तिम पटकका लागि समय प्रदान गरिनेछ । उक्त अवधिभित्र अभिलेखीकरणमा नआउनेहरूलाई कडाईका साथ दण्ड जरिवाना गरिनेछ। भू उपयोग योजना अनुसार आवासीय र गैर आवासीय क्षेत्र वर्गीकरण गरि आवासीय क्षेत्रमा व्यवस्थित बस्ती विकास गरिनेछ ।
- समुदायका घरहरू भुकम्प प्रतिरोधी बनाइ सुरक्षित आवास सुरक्षित शहर निर्माण गर्ने उद्देश्यले नगरपालिकाले आगामी समयमा घर बनाउने

डकमीहरूलाई तालिम उपलब्ध गराउन समन्वय गरि जोखिम कम हुने घर निर्माण गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ।

- नगर भू-उपयोग योजनाले तोकेका स्थानहरूमा भवन निर्माण संहिताले निर्धारण गरेको मापदण्ड अनुसार व्यवस्थित सुन्दर र सुविधा सम्पन्न बस्ती निर्माण सुरु गरिनेछ। जोखिम स्थानमा रहेका समुदायका घरहरू सुरक्षित स्थानमा सार्नुपर्ने र विपन्न एवम् लोपोन्मुख समुदायका व्यक्ति परिवार छनौट गरी एकिकृत वस्ती विकासको नीति लिइनेछ।
- जग्गाको नयाँ प्लटिङ्ग गर्ने व्यक्तिलाई अनिवार्य रूपमा खुल्ला क्षेत्र मापदण्ड अनुसारको सडक, सडक बत्ती, पानी, विजुली तथा ढल निकासको व्यवस्था व्यक्ति स्वयंले गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिनेछ।

५. शिक्षा विकास सम्बन्धी नीति:-

- शिक्षा क्षेत्रमा सुधारको अभियानलाई सुदृढीकरण गर्दै गुणस्तरीय शिक्षा प्रदान गर्न प्रारम्भिक बाल विकास, अनिवार्य तथा निःशुल्क आधारभूत तहको शिक्षालाई निरन्तरता र माध्यमिक तहको शिक्षाको पहुँचमा अभिवृद्धि गर्दै विज्ञान सम्भावनाको खोजि कार्यक्रममा जोड दिइनेछ। विज्ञान विषय र प्राविधिक शिक्षा अध्ययनमा विद्यार्थीहरूलाई आकर्षित गर्न छात्रवृत्ति तथा पढ्दै, कमाउँदै, रमाउँदैको नीति अवलम्बन गर्न समन्वय गरिनेछ।
- सामुदायिक विद्यालयहरूको विद्यार्थी संख्याको अनुपातमा शिक्षक संख्या र भौगोलिक आवश्यकता अनुसार एक आपसमा मर्ज, समायोजन, एकीकरण र कक्षा थप्ने तथा घटाउने कार्य अगाडी बढाइनेछ। विद्यालय शिक्षामा सूचना प्रविधिको प्रयोगलाई बढाउँदै स्मार्ट विद्यालयको अवधारणालाई व्यवस्थित बनाउन कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ।
- सामुदायिक विद्यालयमा दिवा खाजालाई व्यवस्थित रूपमा सञ्चालन गर्न स्थानीय कृषि तथा पशुजन्य पदार्थको उत्पादन, उपभोग र खपत लाई व्यवस्थित गरि पोषणयुक्त खाजा खुवाउनको लागि कृषि सहकारी / कृषक / कृषक समूहसँग आवश्यक सहकार्य गरी स्थानीय उत्पादनलाई विशेष जोड दिने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ।
- टुहुरा, असहाय, अनाथ, बेवारिसे हिंसापीडित र सडक बालबालिकाहरूको शिक्षा प्राप्त गर्ने हकलाई प्रत्याभुत गर्दै जनतासँग नगर प्रमुख कार्यक्रम अन्तरगत बालबालिका संरक्षण केन्द्रमा व्यवस्थापन गरी पालनपोषण र

शिक्षाको उचित व्यवस्था मिलाई उच्च शिक्षासम्म सहयोग तथा रोजगार सिर्जना गर्ने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ।

- शहिद विष्णुधनि बहुप्राविधिक शिक्षालयलाई बर्दिया जिल्लामा पहिलो CTEVT को आङ्गिक शिक्षालयको रूपमा स्थापना भइ सञ्चालनमा रहेकोमा उक्त शिक्षालयमा सञ्चालित कार्यक्रमहरूलाई व्यवस्थित गर्दै लगिनेछ।
- हरेक विद्यालयमा बाल उद्यान निर्माण, विद्यालय परिसरमा फलफूल र करेसाबारी र खेलमैदान निर्माण जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन गर्न विभिन्न विकास साझेदार संस्था तथा समुदायको आवश्यक सहयोग र लागत साझेदारीका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ। सन्ततिको समृद्धिको लागि आमा शिक्षा, संस्कार सहितको अभिभावक शिक्षा र विद्यालयमा मानसिक स्वास्थ्य कार्यक्रमलाई अनिवार्यरूपमा सबै विद्यालयमा सञ्चालन गर्न पहल गरिनेछ।
- लामो समय सुत्केरी बिदामा बस्ने शिक्षकको बिदा अवधीभर शिक्षक निरन्तरताका लागि सट्टा शिक्षकको व्यवस्थालाई निरन्तरता दिइनेछ। विद्यालयको नियमित सुपरिवेक्षण, अनुगमन र पेसागत सहायताका लागि विषयगत रोष्टर तयार गरी सिकाइ सहजीकरणमा सहयोग गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ।
- आर्थिक रूपले अति विपन्न दलित, जनजाति, अल्पसंख्यक, लोपोन्मुख, मुक्तकमैया, मुक्त कमलरी र अपाङ्ग विद्यार्थीहरूलाई विद्यालयमा टिकाउन छात्रवृत्तिकोषको स्थापना गरी गैर सरकारी संस्थाहरूसँग साझेदारी गरिनेछ।
- उच्च शिक्षाको पहुँचलाई सहज बनाउन नगरभित्र सञ्चालित क्याम्पसहरू बिच एक आपस मर्जको सम्भावना र क्याम्पसमा प्राविधिक धार सञ्चालनको सम्भाव्यता अध्ययन गरिनेछ। साथै क्याम्पसका विद्यार्थीहरूलाई आत्मनिर्भर बनाउन विभिन्न संघ संस्थसँग समन्वय गरिनेछ।
- थारु भाषालाई संरक्षण, संवर्द्धन र प्रवर्द्धन गर्न आधारभूत तहसम्म बारबर्दिया गौरव नामक थारु भाषाको पाठ्यक्रम र पाठ्यपुस्तक कार्यक्रमलाई नियमित गरिनेछ। बारबर्दिया शिक्षा समृद्धि शैक्षिक जर्नल प्रकाशन र विषयगत रूपमा डिजिटल शैक्षिक सामग्री निर्माण गर्न आवश्यक समन्वय सहकार्य गरिनेछ।
- सामुदायिक विद्यालयमा बालमैत्री भौतिक संरचना निर्माण गरी टिनको छाना क्रमिक रूपमा विस्थापन गर्दै कक्षाकोठा व्यवस्थापन गर्दै विद्यालयमा भौतिक

संरचनाको दिगोपनाको लागि विद्यालय मर्मत तथा सम्भार कोष स्थापना गरिनेछ ।

- सामुदायिक विद्यालयमा समावेशी तथा पहुँचयुक्त खानेपानी सरसफाई तथा स्वच्छता सुविधाहरू र महिनावारी स्वास्थ्य तथा स्वच्छता व्यवस्थापनका सुविधाहरूको निर्माण गर्दै छात्राहरूका लागि गुणस्तरीय स्यानटरी प्याड व्यवस्थापन गरी आधारभूत र माध्यमिक विद्यालयमा Disposal Machine को जडान तथा प्रयोग गर्ने कार्यलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।
- बाल कक्षा देखि ५ कक्षा सम्मका बालबालिकाहरूको सिकाई स्तर वृद्धि गरि शैक्षिक गुणस्तर अभिवृद्धिको लागि आवश्यक कार्यक्रमहरू गरिनेछ । विद्यालयहरूमा सिकाई संस्कृतिको वातावरण निर्माण गरिनेछ ।
- शिक्षा क्षेत्रको समग्र विकासका लागि पठन संस्कृतिको विकास गर्न लौ पढौं (Let's Read) कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिदै कक्षा ८ र १० मा विज्ञान, गणित र अंग्रेजी विषयको नतिजा सुधार गर्न र सिकाई स्तर कमजोर भएका विद्यार्थीहरूको सिकाई उपलब्धी वृद्धि गर्न कार्यक्रमलाई नियमित गरिनेछ ।
- नगरपालिकाका सामुदायिक विद्यालयलाई स्थानीय तह नमुना विद्यालयको रूपमा सञ्चालन गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ । सामुदायिक विद्यालयमा सबैको अपनत्वको विकास गर्न वडा स्तर र टोलमा टोल शिक्षा सुधार समिति गठन गर्न समन्वय गरिनेछ ।
- विद्यालयमा सरसफाई र फोहोरमैला व्यवस्थापन गर्न प्रत्येक विद्यालयमा फोहोरमैला व्यवस्थापन कोष स्थापना गरिनेछ । सामुदायिक विद्यालयमा विद्यार्थीको सहज पहुँच व्यवस्थापनका लागि सामुदायिक विद्यालय बस सेवा कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

६. युवा तथा खेलकुद सम्बन्धी नीति:-

- रोजगारी सृजना गर्नका लागि युवा उद्यमी तथा व्यवसायीहरूलाई प्रोत्साहन गर्न, युवाहरूलाई पुनर्बल बढाउने सकारात्मक सोच सम्बन्धी तालिम सञ्चालन गर्न र युवाहरूमा रहेको प्रतिभा प्रस्फुटन गर्ने अवसरको सिर्जना गरिनेछ । पेनकेक सिलाट, म्याराथन ब्याटमिन्टन तथा बुद्धिचाल प्रतियोगिता सञ्चालन गरिनेछ ।
- खेलकुदलाई राष्ट्रिय एकता, स्वास्थ्य, पर्यटन र अर्थतन्त्रसँग जोड्दै विद्यालय तहदेखि प्रतिभा पहिचान कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । खेल क्षेत्रको

व्यावसायिकीकरण, निजी क्षेत्रको सहभागिता र खेलाडीको पेशागत सुरक्षा सुनिश्चित गरिनेछ। संघ सरकारको सहकार्यमा राष्ट्रिय स्वयंसेवक कार्यक्रम सञ्चालन गरी डिजिटल साक्षरता, समुदाय सेवा, नवप्रवर्तन र स्थानीय विकासमा युवा परिचालन गरिनेछ।

- युवा क्लबहरूको सशक्तिकरण गरि खेलकुदलाई पर्यटन र आर्थिक अवसरसँग जोडिनेछ। युवालाई लागूपदार्थ, हिंसा आदि बाट टाढा राख्न सचेतना अभियान चलाउने र करियर काउन्सिलिङ्ग कार्यक्रम सञ्चालनका लागि आवश्यक पहल गरिनेछ साथै खेलकुदमा लैङ्गिक समानता प्रवर्द्धन गर्न महिला खेलाडीलाई प्रोत्साहन गरिनेछ। खेलकुद पूर्वाधार विकासमा संघ, प्रदेश, स्थानीय तह र निजी क्षेत्रको सहकार्य गरिनेछ।
- खेलप्रति रुचि बढाउन नगर कप, मेयर कप, राष्ट्रपति रनिङ्ग शिल्ड प्रतियोगिता जस्ता खेलकुद कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्दै उत्कृष्ट खेलाडीहरूलाई प्रोत्साहन गरिनेछ साथै खेलकुद प्रवर्द्धनका आवश्यक कार्य गरिनेछ।

७.स्वास्थ्य तथा सामाजिक विकास सम्बन्धी नीति:-

- संविधानले प्रत्याभूत गरेको आधारभूत तथा आकस्मिक स्वास्थ्य सेवा सर्वसुलभ र सहज रूपमा उपलब्ध गराउन आवश्यक जनशक्ति, उपकरण तथा पूर्वाधार सुदृढ गर्दै निःशुल्क वितरण हुने ९८ प्रकारका औषधिको निरन्तर उपलब्धता सुनिश्चित गरी स्वास्थ्य सेवामा सर्वव्यापी पहुँच विस्तार गरिनेछ।
- बारबर्दिया नगरपालिकाको गौरवको आयोजनाका रूपमा निर्माणाधीन १५ शैयाको नगर अस्पताल शीघ्र सम्पन्न गरी आवश्यक जनशक्ति, औजार तथा उपकरणसहित नयाँ भवनबाट अन्तरङ्ग, आँखा, दन्त, फिजियोथेरापी सेवा तथा प्रयोगशाला सेवाका साथै सर्पदंश, सिकलसेल र रक्तसञ्चार केन्द्रका सेवाहरू गुणस्तरीय, प्रभावकारी र सेवाग्राहीमैत्री रूपमा सञ्चालन गरिनेछ।
- प्रत्येक घरपरिवारका सदस्यहरूको **Digital Family Health Profile** तयार गरी घरमै आधारभूत स्वास्थ्य सेवा, स्वास्थ्य शिक्षा तथा स्वस्थ जीवनशैली प्रवर्द्धन मार्फत सर्ने र नसर्ने रोगको रोकथाम तथा नियन्त्रण गर्दै जनस्वास्थ्य सुधारका लागि सामुदायिक स्वास्थ्य तथा नर्सिङ्ग सेवा घरदैलो कार्यक्रमलाई सबै वडामा थप प्रभावकारी रूपमा संचालनको ब्यवस्था मिलाई निरन्तरता दिइनेछ।

- सुरक्षित मातृत्व अभियानमार्फत प्रजनन स्वास्थ्यसम्बन्धी रुग्णताको निःशुल्क परीक्षण, प्रारम्भिक व्यवस्थापन तथा आवश्यक प्रेषण सेवाको व्यवस्था गरिनुका साथै सबै वडामा ग्रामीण भिडियो एक्स-रे घुम्ती सेवा, गर्भवती तथा सुत्केरी महिलाका लागि निःशुल्क एम्बुलेन्स, क्यालिसियम चक्री वितरण तथा सामुदायिक नर्समार्फत घरमै पुगेर गर्भजाँच, सुत्केरी जाँच र परामर्श सेवा प्रदान गरिनेछ।
- सामुदायिक विद्यालयमा अस्वस्थकर खाना नियमन र नियन्त्रण गरी बालबालिकामा विद्यालय तहबाटै स्वस्थ जीवनशैली प्रवर्द्धन गर्दै विद्यालय सरसफाइ, किशोरकिशोरीको यौन तथा प्रजनन स्वास्थ्य सुधार गर्ने अभियान सञ्चालन गरिनेछ। साथै किशोरीहरूमा रहेको रक्तअल्पता रोकथाम र न्युनिकरणका लागि विद्यालय स्वास्थ्य तथा नर्सिङ्ग कार्यक्रमलाई थप विस्तार गर्दै प्रभावकारी बनाईनेछ।
- जनस्वास्थ्य समस्याका रूपमा रहेका सिकलसेल र थालसेमियाको निःशुल्क स्क्रिनिङ तथा सचेतना कार्यक्रमलाई व्यापक रूपमा सञ्चालन गर्दै आवश्यक औषधि र उपकरणको व्यवस्था गरिनेछ। साथै स्वास्थ्य बीमा कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिँदै दादुरा-रुबेला खोपपश्चात हेमोग्लोबिनोप्याथी स्क्रिनिङ अनिवार्य गरिनेछ र प्रदेश सरकारसँग समन्वय गरी बिरामीहरूको तथ्याङ्क अभिलेखका लागि HDHMIS प्रणाली कार्यान्वयन गरिनेछ।
- नसर्ने रोगको रोकथाम, नियन्त्रण र प्रारम्भिक अवस्थामा पहिचानका लागि स्वास्थ्य संस्था र सामुदायिक नर्स मार्फत घरघर तथा गाउँटोलमा व्यापक रूपमा स्क्रिनिङ तथा सचेतनामुलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ। साथै खाद्य स्वच्छता सम्बन्धि आवश्यक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
- स्वास्थ्य सेवामा नागरिकको पहुँच विस्तार र वित्तीय जोखिम न्यूनीकरणका लागि नगर कार्यपालिकाबाट औषधि उपचार सम्बन्धी आर्थिक सहायता लिने सेवाग्राहीलाई स्वास्थ्य बीमा गरेपछि मात्र सहायता प्रदान गरिनेछ। साथै जनप्रतिनिधि, कर्मचारी, शिक्षक तथा महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयंसेविकाका लागि स्वास्थ्य बीमा अनिवार्य गरिनेछ। महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरूको कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ।
- आत्महत्या न्यूनीकरण तथा मानसिक स्वास्थ्य प्रवर्द्धनका लागि सबै वडामा योग, ध्यान र मानसिक स्वास्थ्य सचेतना अभियान सञ्चालन गरिनेछ।

- एम्बुलेन्स सेवाको नियमन गरि २४ सै घण्टा सहूलियतपूर्ण र सर्वसुलभ सेवा सुनिश्चित गरिनुका साथै नागरिकको मृत्यु भएमा आफ्नो धार्मिक परम्परा अनुसार मृतकको शव व्यवस्थापन गर्न घर देखि घाट सम्मको लागि शव वाहनको व्यवस्था गरिनेछ ।
- बारबर्दिया नगरपालिकालाई क्षयरोग मुक्त स्थानीय तह बनाउन सबै वडामा बृहत कार्यक्रम संचालनमा ल्याईनेछ । पालिकालाई पूर्णखोप सुनिश्चित र दिगोपन कायम गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिँदै किशोरकिशोरी तथा पोषणमैत्री स्थानीय तहका रूपमा विकास गर्न आवश्यक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- मदिरा तथा सुर्तिजन्य पदार्थको सेवनलाई न्युनीकरण गर्न पालिकाभित्र रहेका होडिङ्ग बोर्ड तथा विज्ञापनमा नगर प्रहरी परिचालन गरि प्रचारप्रसार र सार्वजनिक स्थानमा प्रयोग नियन्त्रणका लागि कडा नियमन गरिनेछ ।
- विशेषज्ञ स्वास्थ्य सेवामा आम नागरिकको पहुँच वृद्धि गर्न बारबर्दिया नगर अस्पतालमा मासिक रूपमा विशेषज्ञ चिकित्सकद्वारा सेवा प्रदान गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिँदै थप विस्तार गरिनेछ । रेबिज विरुद्धको खोपको निरन्तर उपलब्धता सुनिश्चित गरिनेछ ।
- आयुर्वेद सेवामा पञ्चकर्म, जेष्ठ नागरिकका लागि बलवर्द्धक औषधि तथा सुत्केरी महिलाका लागि दुग्धवर्द्धक औषधि वितरणलाई विस्तार गरिनेछ ।
- स्वास्थ्य सेवामा सरकारी, निजी तथा गैरसरकारी क्षेत्रबीचको सहकार्य तथा साझेदारी सुदृढ गर्दै निजी स्वास्थ्य संस्थाको नियमन गर्नुका साथै मापदण्ड पुरा गराई दर्ता तथा नविकरणको दायरामा ल्याउने नीति अवलम्बन गरी अवैध स्वास्थ्य सेवा सञ्चालन निरुत्साहित र नियन्त्रण गरिनेछ ।
- सम्भावित जनस्वास्थ्य घटनाहरूलाई शिघ्र पहिचान गरि द्रुत प्रतिकार्य मार्फत जनस्वास्थ्यको रक्षा गर्न समुदायमा आधारित रोग निगरानी प्रणालीको सुरुवात गरिनेछ ।
- आधारभूत अस्पताल तथा स्वास्थ्य केन्द्रहरूको **O&M Survey** गरी आवश्यक दरबन्दी तथा जनशक्ति व्यवस्थापन वैज्ञानिक रूपमा गरिनेछ । स्वास्थ्य सेवालाई थप सहज, प्रभावकारी र सर्वसुलभ बनाउन स्थानीय, प्रदेश तथा संघीय सरकारसँग आवश्यक समन्वय र सहकार्यलाई सुदृढ गर्दै स्वास्थ्य संस्थाहरूको क्षमता विकास, सेवा विस्तार तथा पूर्वाधार सुधारमा जोड दिइनेछ ।

८. कृषि तथा पशुपालन सम्बन्धी नीति:-

कृषि विकास तर्फ:-

- संघीय तथा प्रदेश सरकार सँगको साझेदारीमा तेलहन र मकै बाली उत्पादन पकेट क्षेत्र निर्धारण गरी कृषिको उत्पादन र उत्पादकत्वमा वृद्धि गर्न प्याकेजमा आधारित पकेट विकास कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ। साथै खाद्य गोदाम घरको उचित प्रयोग तथा व्यवस्थापन गरिने छ र खाद्य तथा व्यापार कम्पनी लिमिटेडको सहकार्यमा धान, मकै र गहुँ न्युनतम समर्थन मूल्यमा खरिद गर्ने व्यवस्था गरिनेछ।
- आलु, प्याज लगायतका अन्य तरकारी भण्डारणका लागी चिस्यान केन्द्रको निर्माण सम्पन्न गरिनेछ र सञ्चालनका लागि आवश्यक कार्यविधि निर्माण गरि कार्यान्वयनमा लगिनेछ। संघ तथा प्रदेश सरकारको समन्वयमा कृषि क्षेत्रलाई थप प्रतिस्पर्धी र उत्पादनमुखी बनाउन कृषि सडक, ग्रामिण हाटबजार, थोक बजार कृषि, उपज संकलन केन्द्र र प्रशोधन केन्द्र जस्ता पूर्वाधारहरूको निर्माण तथा संवर्धन गर्ने नीति लिइनेछ।
- सिंचित क्षेत्रमा वसन्ते मकै र चैते धान प्रवर्द्धनका लागी कृषकहरूलाई आवश्यक मल, बीउ विजन, सिचाई सामग्री तथा कृषि यन्त्र उपकरणमा अनुदान दिने व्यवस्था मिलाइनेछ। साथै बारबर्दिया नगरपालिकालाई मकै र चैते धान उत्पादनको हवको रूपमा विकास गरिनेछ। कृषिको आधुनिकीकरण, यान्त्रिकीकरण, व्यवसायीकरण तथा बजारीकरण मार्फत तुलनात्मक लाभ एवम् प्रतिस्पर्धात्मक क्षमता भएका बालीवस्तुको उत्पादन तथा उत्पादकत्व वृद्धिमा प्रोत्साहन गरिनेछ। साना सिंचाइ कार्यक्रम मार्फत सिंचित क्षेत्रको विस्तार गर्दै वसन्ते बालीलाई समेत प्रवर्द्धन गरी बाली सघनता वृद्धि गरिनेछ।
- अनुदानको रसायनिक मलखाद वितरण प्रणालीलाई व्यवस्थित र पारदर्शी बनाउनका लागी सूचिकृत सहकारी मार्फत किसान कार्ड उपलब्ध गराउने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ। कृषि अनुदान वितरण प्रणालीलाई पारदर्शी र समन्यायिक बनाउन एकद्वार नीति कार्यान्वयन गरी "सरकारी सहूलियतमा सबै कृषकको समान पहुँच" को नीति लिइनेछ। सोको कार्यान्वयनका लागि बारबर्दियाको कृषि ऐनको तर्जुमा गरिनेछ।

- नगरपालिकाको कृषि विकास शाखालाई पर्यावरणीय कृषि प्रविधि प्रदर्शनी केन्द्रको रूपमा अगाडी बढाउने नीति अवलम्बन गरिनेछ। बारबर्दिया नगरपालिकालाई पर्यावरणीय कृषि स्थानीय तहको रूपमा विकास गर्न पर्यावरणीय खेतीलाई प्रोत्साहन गरिनेछ। मानव स्वास्थ्य र पोषण सुरक्षा प्रवर्द्धनको लागि विकास साझेदार संस्थाहरूसँगको सहकार्य र समन्वयमा "एक वडा एक अर्गानिक / पर्यावरणीय कृषि / रैथाने बाली उत्पादन" को नीति अवलम्बन गरिनेछ। जैविक मल, झोल मल, गोठे मल, गड्यौली मल उत्पादन गर्ने कृषक, कृषक समूह, कृषि सहकारी र गौशालाहरूसँग सहकार्य गरिनेछ। साथै वन क्षेत्रबाट उत्पादन हुने पातपतिङ्गरजन्य पदार्थको उपयोग गरी प्राङ्गारिक मल र वायोचार उत्पादन गर्न सरोकारवाला निकायसँग सहकार्य गरिनेछ।
- माटोको दिगो उर्वराशक्ती सुधार तथा कृषि उत्पादकत्व वृद्धिका लागी माटो व्यवस्थापन तथा सुधार कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ, साथै किसानहरूलाई आफ्नो माटोको अवस्था जानकारी दिन माटो स्वास्थ्य कार्ड समेत उपलब्ध गराइनेछ। गुणस्तरीय बीउ, विरुवा उत्पादनका लागि कृषक समूह, सहकारी तथा निजी स्रोत केन्द्रहरूलाई प्रोत्साहन गरिनेछ। रसायनिक मल, बिषादी र बिउ बिजन बिक्रेताको नियमित अनुगमन तथा नियामन गरिनेछ।
- सीमान्तकृत, विपन्न, मुक्तकमैया, मुक्तकमलहरी, भूमिहीन, दलित, यूवा, महिला लगायतका समुदायको जीवनस्तर सुधार गर्न रोजगारी तथा आय आर्जन अभिवृद्धि हुने गरी बगर खेती तथा सामूहिक खेती लगायतका लक्षित समुदाय विशेष कृषि कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ।
- कृषिको जैविक विविधता, कृषकको परम्परागत ज्ञान, सीप, प्रविधिको संरक्षण र प्रवर्द्धन गर्दै घिउपुरी, तिलकी, कालानमक र अनदी समेतका धानबाली र थारु आलु जस्ता रैथाने बालीको संरक्षण, सूचीकरण र प्रवर्द्धन गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ।
- "किसानको खेतबारी र गोठमा प्राविधिक सेवा, व्यावसायिक कृषिजन्य उत्पादनमा बारबर्दिया सरकारको टेवा" भन्ने मान्यतालाई आत्मसात गर्दै व्यवसायिक किसानको खेतबारी, फर्म, नर्सरी, फलफूल बगैंचा, गोठ तथा माछापोखरीमै पुगी प्राविधिक परामर्श तथा उपचारको सेवा प्रदान गर्न संघ सरकार सँगको लागत साझेदारीमा एक गाँउ एक कृषि प्राविधिक

कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ। साथै कृषि तथा पशुसेवाका उन्नत प्रविधि, A.I. जेनेरेट पूर्वानुमानमा आधारित कृषि मौसम सल्लाह सेवा र बजार मूल्य सहितको जानकारी सूचना प्रविधिमार्फत प्रवाह गर्न विकास साझेदार संस्था सँग लागत साझेदारी कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।

- बाँझो जमिनको उपयोग गर्नका लागि करार खेती कार्यक्रम संघीय सरकारको समन्वयमा सञ्चालन गरि व्यवसायिक कृषि उत्पादनलाई प्रवर्द्धन गर्दै स्थानीय बजार आपूर्ति सन्तुलन गरिनेछ। कृषिमा चक्लावन्दी कार्यक्रमलाई प्रोत्साहन गरिनेछ।
- बारबर्दिया नगरपालिका, सहकारी संस्था र समावेशी ग्रामिण विकास परियोजना- कोईका, नेपाल सँग साझेदारीमा कार्यक्रम सञ्चालन गर्न आवश्यक साझेदारीको व्यवस्था गरिनेछ।

पशु सेवा तर्फ:-

- कृषिको समावेशी रूपान्तरणका लागि किसानसँग मेयर फलोअप कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ जसले कृषि / पशु विकास क्षेत्रको उत्पादन र उत्पादकत्व बृद्धिका टेवा पुग्नेछ। भैंसी प्रवर्द्धन कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ। पशु उत्पादन तथा पशुको नश्व सुधारको लागि कृत्रिम तथा प्राकृतिक गर्भाधान कार्यक्रमलाई प्रोत्साहन गरिनेछ।
- घाँसको बीउ वितरण तथा बहुवर्षीय घाँस खेती कार्यक्रमलाई यस आर्थिक वर्षमा पनि निरन्तरता दिइनेछ। पशु आहारा व्यवस्थापन गर्न सामुदायिक वन तथा अन्य वनसँग समन्वय गरी चरन तथा घाँसको व्यवस्थापन कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ। पशुपालनलाई व्यवसायीकरण गरी कृषकको आम्दानी वृद्धि गर्न उत्पादन तथा बिक्रिमा आधारित प्रोत्साहन अनुदान कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
- नगरपालिकामा लागु भएको गौ नीति अनुसारको सामुदायिक गाई गोरुको व्यवस्थापन तथा गौशालाको व्यवस्थापन गौ मैत्री बनाइनेछ। साथै गौशालामा उत्पादित मललाई प्रशोधन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ।
- नगरपालिका दुध उत्पादनमा आत्मनिर्भर छ। उत्पादित दुधलाई उपभोग र दुधको बजारीकरणका लागि दुध चिस्यान केन्द्र, दुध सङ्कलन केन्द्र र दुध उत्पादक कृषकलाई व्यवस्थित रूपमा सञ्चालन गरिनेछ।

- वन्यजन्तुले कृषकहरूको पशुधनमा पुर्याउने क्षति नोक्सानीको आधारमा राहतका लागि सरोकारवाला बिच आवश्यक समन्वय सहकार्य गरी राहत उपलब्ध गराईनेछ। पशु र कृषि बिमा कार्यक्रमका लागि साझेदार संघ संस्थाहरूसंग समन्वय र सहकार्य गरि साझेदारी मोडेलमा अगाडी बढाईनेछ ।
- पशुपन्छी उपचार, परजीवी नियन्त्रण, बन्ध्याकरण, खोप कार्यक्रम, खोरेत जस्ता महामारी नियन्त्रणका लागि संघ प्रदेश संग आवश्यक समन्वय गरि पशुहरूको स्वास्थ्य सेवालाई सुलभ र प्रभावकारी बनाइनेछ। पशुपालन व्यवसायलाई व्यवसायीकरण गर्नका लागि कुखुरा, बंगुर, बाख्रा, गाई पालक कृषकलाई समूह र सहकारीमा आबद्ध गरी कार्यक्रमलाई दिगो रुपमा सञ्चालन गरिनेछ।
- पशुपालक कृषक, समुह, सहकारीले उत्पादन गरेको पशु तथा पशुजन्य पदार्थको सरोकारवालाबिच मूल्य निर्धारण साप्ताहिक पशु हाटबजार तथा बिक्री व्यवसायको व्यवस्था मिलाइनेछ। पशु स्वास्थ्य सेवा गाउँ/टोल सम्म पुर्याउन पशु स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन गरिनेछ।

९. सहकारी सम्बन्धी नीति:-

- सहकारी संघ, संस्थामा आबद्ध सदस्यहरूको उद्यमशीलता विकास गरी स्वरोजगार तथा रोजगारीका अवसर वृद्धि गर्न उत्पादनमूलक क्षेत्रमा सहकारी संगको साझेदारीमा वित्तीय साक्षारता कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ। सहकारी क्षेत्रको विकासको लागि नीतिगत तथा कानुनी सुधार गर्दै लगिनेछ । कमजोर अवस्थाका सहकारी संस्थाहरूको सबलीकरण गर्न क्षमता विकासका कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । वित्तीय तथा व्यवस्थापकीय जोखिममा रहेका सहकारी संस्थाहरूको अध्ययन, विश्लेषण र वर्गीकरण गर्नुका साथै बचतकर्ताहरूको बचत र लगानी संरक्षणमा जोड दिइनेछ।
- सहकारी संस्थाहरूको नियमित अनुगमनका साथै PEARLS तथा MCI विधिको आधारमा वार्षिक कार्यसम्पादन मूल्याङ्कन गरिनेछ। समस्यामा रहेका सहकारी संस्थाहरूलाई समस्याग्रस्त घोषणा गरी व्यवस्थापन समिति मार्फत सम्पत्ति र दायित्व व्यवस्थापन गरिनेछ ।

- दर्ता भएका तर हाल सञ्चालनमा नरहेका सहकारी संस्थाहरूलाई नियमनको दायरामा ल्याइनेछ। स्थानीय तहको क्षमता विकासमा प्राथमिकता दिई संयुक्त रुपमा अनुगमन तथा नियमन गरी सहकारी क्षेत्रको सुदृढीकरण गरिनेछ । सहकारी संस्थाहरूको सम्पूर्ण अभिलेख सुरक्षित र व्यवस्थित रुपमा राख्न अभिलेखहरूको डिजिटलाइजेशन गरिनेछ । साथै समान उद्देश्य र कार्यक्रम भएका सहकारी संस्थालाई एक आपसमा एकीकरण गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ।

१०. खानेपानी, सरसफाई तथा ढल व्यवस्थापन सम्बन्धी नीति-

- बारबर्दिया नगरपालिकाभित्रका हरेक कार्यालयमा सेवाग्राहीका लागि शुद्ध खानेपानीको उचित व्यवस्था मिलाइनेछ साथै नगरपालिकामा स्वच्छ खानेपानीको लागि शुद्धिकरण सहित वातानुकूलित उपकरण सहितको धाराको व्यवस्थापन मिलाइनेछ।
- नगरपालिकाका हरेक विद्यालयमा समावेशी र वातावरण मैत्री शौचालय र स्वच्छ र पहुँचयोग्य सुरक्षित खानेपानीको व्यवस्थापनका लागि विकास साझेदार संस्थाहरु समेतको साझेदारीमा कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरीने छ।
- हरेक गाउँ टोलमा खानेपानी धाराको पानी परीक्षण गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ। बस्ती क्षेत्रमा सडक निर्माण गर्दा अनिवार्य रुपमा ढल निकासको व्यवस्था गरिनेछ।
- नगरक्षेत्रमा सरसफाई सम्बन्धी चेतना अभिवृद्धि गर्ने तथा सफाई सञ्चालनका अभियानहरु सञ्चालन गरिनेछ । नगरको खानेपानी सरसफाई तथा स्वच्छता योजनालाई कार्यान्वयन गर्न पूर्ण सरसफाई युक्त घर, टोल, गाउँ, वडा हुदै नगर घोषणा गर्ने कार्यलाई यस वर्ष पनि निरन्तरता दिई प्रभावकारी रुपमा सञ्चालन गरिनेछ।
- एन वास मोबाइल एप्लिकेशनबाट नगरपालिकामा सञ्चालित तथा निर्माणाधीन खानेपानी आयोजनाहरुको डाटा अध्यावधिक कार्यलाई यस आर्थिक वर्षमा पनि निरन्तरता दिइने छ। नगर क्षेत्रभित्र निर्माणधिन खानेपानी आयोजनाहरु समयमै सम्पन्न गरी आम नगरबासीलाई स्वच्छ र सफा खानेपानी वितरण गर्न विशेष पहल गरिनेछ।

११. वन, वातावरण जलाधार तथा विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी नीति:-

- वन सम्बर्द्धन प्रणालीमा आधारित वन व्यवस्थापन कार्यलाई थप विस्तार गरी जैविक विविधता संरक्षण, वनको दिगो व्यवस्थापन, रोजगारी सिर्जना र राजस्व वृद्धि मार्फत समृद्धिमा योगदान पुऱ्याइनेछ । वन संरक्षण, विपद् जोखिम न्यूनीकरण र प्राकृतिक स्रोतबाट प्राप्त हुने राजस्व अभिवृद्धि गर्न आवश्यक नीतिगत प्रबन्ध मिलाइनेछ । मानव र वन्यजन्तुबीचको द्वन्द्व न्यूनीकरण गर्न आवश्यक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । वन्यजन्तुबाट हुने सबै प्रकारका क्षतिको लागि राहत वितरण कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- " विपद् उत्थानशील हाम्रा गाउँ, सुरक्षित बनाउँछौ आफ्नो ठाउँ " भन्ने मूल नाराका साथ विपद् उत्थानशील विकास व्यवस्थापनको अवधारणालाई आन्तरिकीकरण गर्दै पूर्वतयारी, उद्धार-राहत, पुनर्स्थापना र पुनर्निर्माणमा विकासका साझेदारहरूसँग सहकार्य गरिनेछ । वन, वातावरण, जैविक विविधता तथा जलाधार क्षेत्रको संरक्षण, पुनर्स्थापना र संवर्द्धन प्रणालीमा आधारित दिगो वन व्यवस्थापनमार्फत् हरित अर्थतन्त्र प्रवर्धन गरिनेछ । विपद् व्यवस्थापन र तत्काल खोज तथा उद्धारका लागि सुरक्षा निकायसँग तत्काल समन्वय गरिनेछ ।
- वन डढेलो नियन्त्रणका लागि वन क्षेत्रमा रहेका स्याउला सोत्तर तथा मिचाहा प्रजातिको उपयोग गरी निजी लगानीमा प्राङ्गारिक मल उत्पादनमा जोड दिइने छ । वन डढेलो, वन अतिक्रमणलगायतका वन अपराध नियन्त्रण कार्यहरूलाई प्रविधिमा आधारित बनाउँदै वन संरक्षण कार्यक्रमलाई प्रभावकारी बनाइनेछ । काठ, दाउरा, जडीबुटी तथा गैरकाष्ठ वन पैदावारको उत्पादन अभिवृद्धि गर्दै वनमा आधारित उद्यम प्रवर्धन गरी काठ आयातलाई प्रतिस्थापन गर्ने र सार्वजनिक संरचना निर्माणमा स्वदेशी काठको प्रयोग गर्ने नीति लिइनेछ ।
- बारबर्दिया नगरपालिकामा रहेका सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहहरूलाई सक्रिय बनाउँदै सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहहरूको साझेदारीमा विकास निर्माणका कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । जलस्रोत संरक्षण तथा वन्यजन्तुको पानीमा पहुँच सुनिश्चित गर्न “ एक सामुदायिक वन: एक पोखरी ” कार्यक्रमका लागि समन्वय गरिनेछ ।

- वन अतिक्रमण, चोरी कटानी तथा डढेलो नियन्त्रणलाई प्रभावकारी बनाउँदै वन क्षेत्रको संरक्षण र पुनर्स्थापनामा जोड दिइनेछ । पातपतिङ्गरको प्रयोग र मिचाहा प्रजातिका वनस्पति उपयोग गरी प्राङ्गारिक मल तथा विषादी उत्पादन र प्रयोग गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- ढुङ्गा, गिटी, बालुवा जस्ता प्राकृतिक स्रोतको लामो समयसम्म स्टक राख्ने कार्यलाई निरुत्साहित गर्ने नीति लिइनेछ ।

१२. भूमी व्यवस्थापन तथा भूमी प्रशासन सम्बन्धी नीति:-

- भूमिहीन दलित, भूमिहीन सुकुम्बासी र अव्यवस्थित बसोबासीलाई उचित व्यवस्थापन गर्न यस आर्थिक वर्षमा जग्गा नाँपजाँच गरी जग्गाधनी प्रमाण पूर्जा उपलब्ध गराइने छ ।
- सबै सार्वजनिक जग्गाहरूको लगत तयार गरी संरक्षण गरिनेछ ।
- नागरिकलाई पर्न गएको असुविधा प्रति नगर सरकार जिम्मेवार भएकोले आगामी आ.व.२०८३/८४ मा भूमी प्रशासन सम्बन्धी सम्पूर्ण कार्य नगरपालिकाबाट गर्ने नीति लिइनेछ ।

१३. महिला बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक सम्बन्धी नीति:-

- लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण प्रवर्द्धनका लागि महिला लगायत सम्पूर्ण लक्षित वर्गको आर्थिक तथा सामाजिक शसक्तिकरण गरिनेछ । लैंगिक हिंसा विरुद्ध शून्य सहनशिलताको नीति अवलम्बन गरिनेछ । समाजमा हुने सबै किसिमका हिंसा, शोषण, भेदभाव तथा परम्परागत हानिकारक अभ्यासलाई निरुत्साहित गरी समतामूलक समाज निर्माणका लागि सामाजिक परिचालन, लैंगिक हिंसा निवारण कोषको परिचालन र शिघ्र न्यायिक सुनुवाइको प्रवन्ध मिलाइनेछ ।
- अपाङ्गता रोकथाम तथा पुनर्स्थापनाका लागि प्रदेश तथा साझेदार संस्थाहरूको साझेदारीमा आधारित कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । ज्येष्ठ नागरिकमा अन्तरनिहित जीवनमूल्य, सकारात्मक ज्ञान तथा अनुभवलाई पुस्तान्तरण गर्न अन्तरपुस्ता संवाद कार्यक्रम सञ्चालन तथा ज्येष्ठ नागरिक योगदानको उच्च कदर गर्दै सम्मान गरिनेछ ।

- बाल अधिकार संरक्षण तथा बालमैत्री स्थानीय शासनलाई सहयोग पुग्ने कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । जोखिममा परेका बालबालिकाको समस्या सम्बोधनको लागि बालकोषको अधिकतम प्रयोग गरिनेछ ।
- लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक समुदायका व्यक्तिहरूलाई सम्मानित तथा मर्यादित जीवनयापनका लागि सामुदायिक सचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

१४. आर्थिक प्रशासन तथा राजस्व परिचालन सम्बन्धी नीति:-

- स्थानीय तह अन्तर्गत आर्थिक प्रशासनमा संचालित सफ्टवेयर सुत्र (SUTRA) प्रणालीबाटै बजेटिङ्ग तथा लेखाङ्कन प्रणालीलाई निरन्तरता दिइनेछ । सम्पूर्ण भुक्तानी प्रक्रियामा विद्युतीय भुक्तानी प्रणाली (EFT) को अवलम्बन गरी पूर्णतया पेपरलेस कारोबार गरिनेछ ।
- वित्तीय प्रतिवेदन तथा लेखाङ्कनलाई नेपाल सरकारले तोकेको ढाँचामा राखी थप व्यवस्थित गरिनेछ । पुँजीगत खर्च वृद्धिका लागि समयसारिणी सहितको योजना तयार गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- सरकारी खर्चमा नियमितता, मितव्ययीता, पारदर्शिता कायम गर्नका लागि आन्तरिक आर्थिक नियन्त्रण प्रणाली बनाई कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ । बक्यौता, बेरुजु एवम् पेस्की फरछ्यौट गर्ने कार्यलाई प्रभावकारी रूपमा सञ्चालनगरी असुल उपर गर्नुपर्ने रकम कडाइका साथ असुल उपर गर्ने नीतिलाई थप प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- नगरको राजस्व संकलन प्रणालीलाई पूर्ण रूपमा सुत्र प्रणालीसँग आवद्ध गरी थप व्यवस्थित गर्दै लगिनेछ । राजस्वका दरहरूमा समयानुकूल परिमार्जन गरी दायरा विस्तार गर्दै, कर चुहावटलाई न्युनीकरण गरी आन्तरिक आयलाई वृद्धि गर्न आवश्यक प्रवन्ध गरिनेछ । राजस्व परामर्श समिति तथा राजस्व प्रक्षेपण सम्बन्धी सम्भाव्यता अध्ययन प्रतिवेदनमा उल्लेखित सुझाव एवम् सिफारिसलाई नगरपालिकाको राजस्व नीतिको आधारको रूपमा अवलम्बन गरिनेछ ।
- नगरपालिकाको आन्तरिक राजस्व वृद्धि गर्न आन्तरिक श्रोतका कर, शुल्क, असुली व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी बनाई नगर विकासको गतिलाई दिगो र भरपर्दो बनाउनको लागि राजस्व सुधार कार्यजोजना निर्माण गरी लागु गरिनेछ । प्रत्येक वर्ष सबै भन्दा बढी र नियमित कर तिर्ने करदातालाई

सम्मान तथा प्रोत्साहन गरिनेछ । नगरपालिका क्षेत्रभित्रका सामुदायिक वनलाई करको दायरामा ल्याइनेछ ।

- यस नगरपालिका क्षेत्र भित्र रहेका सम्पूर्ण घरहरू यसै आ.व. भित्र डिजिटल म्यापिङ्ग सहित नम्बरिङ्ग कार्यक्रमलाई थप व्यवस्थित गरिनेछ ।
- नगरपालिकाको राजस्व वृद्धिका लागि नगरपालिका भित्र रहेका उद्योग, व्यवसाय, फर्म इत्यादिको अभिलेख राखी नियमित कर असुलीको व्यवस्था गरिनेछ । कर तिर्ने वातावरण र प्रक्रियालाई करदातामैत्री बनाउन करदाताको कर प्रतिको अज्ञानता, अस्पष्टता, नकारात्मक सोच संस्कार र संस्कृतिलाई हटाउन सबै वडामा करदाता शिक्षा कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- वित्तीय अनुशासन र सार्वजनिक जवाफदेहिता कायम गर्न सार्वजनिक वित्त व्यवस्थापनलाई थप प्रभावकारी बनाउनका लागि यस सम्बन्धी विभिन्न कानून, नियम, कार्यविधि, निर्देशिका र मापदण्ड तर्जुमा गरि कार्यान्वयन गरिनेछ । यस कार्यका लागि दाताहरूसँग आवश्यक समन्वय गरि प्राविधिक सहायता लिईनेछ ।

१५. सेवा प्रवाह, सुशासन तथा संस्थागत विकास सम्बन्धी नीति-

- यस आर्थिक वर्ष २०८३/०८४ देखि लागु हुने गरी शिक्षक तथा कर्मचारीहरूलाई सामाजिक सुरक्षा कोषमा आवद्ध गरिने छ ।
- नगरपालिका तथा वडा कार्यालयबाट प्रदान हुने सेवाप्रवाहमा मुस्कान सहितको सेवा प्रवाहको अवधारणालाई पूर्ण रूपमा कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ । कर्मचारी व्यवस्थापनलाई थप प्रभावकारी बनाउँदै Right Man in right place को नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- कार्य सम्पादनलाई छिटोछरितो र जवाफदेही बनाउन नगरप्रमुख र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतबिच कार्यसम्पादन सम्झौता गरिनेछ, कार्यालय प्रमुख र शाखा प्रमुखबिच कार्यसम्पादन सम्झौता गरी चौमासिक प्रगति समिक्षा गरिनेछ । साथै कार्यसम्पादन नतिजाको आधारमा उच्च मनोबल सहित कार्य गर्ने वातावरण तयार गरी उचित प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- सार्वजनिक खरिद प्रक्रियालाई थप व्यवस्थित बनाउँदै बार्षिक खरिद योजना निर्माण र ई-विडिड प्रक्रियालाई निरन्तरता दिईनेछ ।

- नगरपालिका तथा वडा कार्यालयबाट प्रवाह गरीने सेवा प्रवाहलाई छिटो छरितो गुणस्तरीय एवम् प्रभावकारी र प्रविधिमैत्री बनाउन संस्थागत क्षमता विकास गरीनुका साथै कर्मचारीहरूलाई क्षमता अभिवृद्धि तालिम प्रदान गरिनेछ।
- नागरीकलाई सुचना दिन मोबाइल एप्लिकेसनहरूको प्रयोग गरिनेछ। साथै नगरपालिकाका सबै वडा कार्यालयहरूमा इन्टरनेट सेवालाई थप प्रभावकारी बनाईनेछ।
- सार्वजनिक सुनुवाई, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक परीक्षण, सूचनाको सार्वजनिकीकरणलाई अनिवार्य अवलम्बन गरी कार्यसम्पादनमा पारदर्शिता, जवाफदेहिता, उत्तरदायित्व प्रवर्द्धन गरी सुशासन कायम गरिनेछ। सार्वजनिक सेवालाई गुणस्तरीय र पहुँचयोग्य बनाइनेछ।
- सेवाग्राहीका गुनासा, पिरमर्का र असन्तुष्टी बुझ्न गुनासो सुनुवाई संयन्त्रको व्यवस्था गरिनेछ साथै सेवाग्राहिका राय सुझाव संकलन गर्न पालिका र सबै वडाकार्यालयमा सुझाव पेटिकाको व्यवस्था अनिवार्य गरिनेछ।
- उत्कृष्ट कार्यसम्पादन गर्ने शिक्षक एवम् राष्ट्रसेवक कर्मचारी, नगरपालिकामा क्रियाशिल संघ संस्थाका प्रमुख तथा प्रतिनिधि एवम् सरोकारवाला व्यक्तिलाई पुरस्कृत र सम्मान गरिनेछ।
- नगरपालिका क्षेत्रभित्र सञ्चालन भइ रहेका निर्माण विकास योजना, नगरका सार्वजनिक सम्पतिको संरक्षण गर्न, बजार अनुगमन लगायत कार्यलाई प्रभावकारी बनाउन प्रचलित कानून बमोजिम नगरप्रहरीको परिचालन गरिनेछ।

१६. राष्ट्रिय रोजगार प्रवर्द्धन कार्यक्रम सम्बन्धी नीति:-

- पालिकामा सुचिकृत बेरोजगार व्यक्तिहरूलाई निजि क्षेत्रहरूमा काम गर्नको लागि सरोकालवाला तथा रोजगारदाताहरूसँग समन्वय तथा सहजिकरण गरिनेछ, सिपमुलक जिवनउपयोगी तालिमहरूमा सुचिकृत बेरोजगार व्यक्तीहरूलाई प्रथमिकितामा राखिनेछ। पालिकाभित्र उपलब्ध रोजगारीका अवसरहरूको पहिचान गरी सोको सूचना प्रवाह गरिनेछ।
- स्थानीय स्तरमा रोजगार रणनीति तयार तथा अध्याबधिक गरिनेछ, जसबाट स्थानीय जनसंख्या, स्रोत र साधन, सामाजिक, आर्थिक तथा रोजगारीको तथ्यांक विश्लेषण गरिनेछ।

- वैदेशिक रोजगारीमा जाने व्यक्तिहरुको लागि श्रम स्वीकृत र पुनः श्रम स्वीकृतिको कार्यलाई पालिकाको रोजगार सेवा केन्द्रबाट सहजिकरण गरिनेछ र वैदेशिक रोजगारीलाई सुरक्षित, व्यवस्थित र मर्यादित बनाउनका लागि जानुपूर्व अभिमुखिकरण तथा अनावश्यक ठगी हुन बाट बच्नका लागि आवश्यक कार्यक्रम गरिनेछ।
- स्थानीय स्तरमा रोजगारीको प्रवर्द्धनका लागि सार्वजनिक निर्माण कार्यहरुमा सम्भव भए सम्म श्रममुलक प्रविधिको प्रयोग गरी रोजगारी सिर्जनामा जोड दिइनेछ। वैदेशिक रोजगारबाट फर्किएका व्यक्तिहरुलाई सामाजिक तथा आर्थिक रुपमा सक्षम बनाउनका लागि पुन रोजगारमुलक कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ।
- कन्सुलर तथा कानूनी परामर्श सेवाहरु जस्तो खोजतलास र उद्धार सम्बन्धी कार्य, विदेशबाट मृतकको शव झिकाउने, क्षतिपूर्तिका लागि निवेदन दिने जस्ता कार्यहरु रोजगार सेवा केन्द्रबाटै गरीनेछ। अनौपचारिक क्षेत्रका श्रामिकहरुलाई सामाजिक सुरक्षा कोषमा आवद्ध हुन सचेतनामूलक कार्यक्रम गरिनेछ। श्रम संसार पोर्टलको बारेमा प्रचार प्रसार गरिनेछ।

१७. न्यायिक सम्बन्धी नीति:-

- स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ मा व्यवस्था भए बमोजिमका विवादहरुलाई मेलमिलापबाट समाधान गर्न नगरपालिकाका सबै वडाहरुमा सामुदायिक मेलमिलाप केन्द्र सञ्चालन गरी विवादलाई व्यवस्थित रुपमा वडाहरु बाटै समाधान गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ।
- हिंसा पीडित महिला तथा बालबालिकाहरुलाई पीडितको अवस्था हेरी अल्पकालीन वा दिर्घकालीन संरक्षणको लागि सहयोग गरीनेछ। पिडित संग उपप्रमुख कार्यक्रम कार्यविधि बमोजिम आय-आर्जन तथा सिपमूलक कार्यक्रमलाई जोड दिइनेछ।
- न्यायिक समिति र मेलमिलाप कर्ताहरुलाई विद्यमान कानुनी व्यवस्थाका बारेमा पुनर्ताजगी तालिमको ब्यवस्थालाई यस वर्ष समेत निरन्तरता दिइनेछ। समुदायका अगुवाहरु (बडघर, गुरुवा, सुडेनी, विभिन्न समितिहरु) लाई विवाद समाधानका बारेमा जानकारी मूलक कार्यक्रमहरु सञ्चालनगरीने छ।

- नेपालको संविधान र स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ द्वारा प्रदत्त अधिकार बमोजिम नगरपालिकालाई आवश्यक ऐन, नियम र कार्यविधिहरू जारी गर्ने कार्यलाई आर्थिक वर्ष २०८३/०८४ मा निरन्तरता दिइनेछ। थप आवश्यक पर्ने कानूनहरू यसै आ.व.मा निर्माण गरीने छ।

१८. लघुउद्यम विकास सम्बन्धी नीति: -

- उद्यमशिलता विकास तालिम मार्फत माग भई आए बमोजिमका सिप विकास तालिम सञ्चालन गरिने छ। सिप तालिम लिएका सहभागीहरूको सिप परिक्षणका लागी प्राविधिक शिक्षा तथा व्यवसायिक तालिम परिषद् संग समन्वय गरिने छ।
- साना तथा घरेलु लघु उद्यम सञ्चालन भई रहेका तथा हुने अवस्थाका लघु उद्यमीहरूलाई लागत साझेदारीमा आवश्यक प्रविधि सामग्री हस्तान्तरण गरिने छ। बारबर्दिया नगरपालिकामा उत्पादित वस्तु तथा सेवाको दिगोपना तथा बजार सुनिश्चिताको लागि सम्बन्धित निकायहरू संग समन्वय गरि कार्यक्रम गरिने छ।

१९. सामाजिक सुरक्षा तथा व्यक्तिगत घटना दर्ता सम्बन्धी नीति:-

- सामाजिक सुरक्षा तथा व्यक्तिगत घटना दर्ता सम्बन्धी गुनासो सुनुवाइलाई प्रभावकारी बनाउन अनलाइन गुनासो व्यवस्थापन प्रणाली लागु गरिनेछ। साथै व्यक्तिगत घटना दर्ताका पुराना अभिलेखहरूको डिजिटलाइजेसन गर्ने कार्यको प्रबन्ध गरिनेछ। सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त गर्ने सबै लाभग्राहीहरूका लागि परिचयपत्रको व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- सामाजिक सुरक्षा तथा व्यक्तिगत घटना दर्ता अभियानको रूपमा अगाडी बढाउन अभिमुखीकरण सप्ताहलाई निरन्तरता दिइनेछ। दुवै हात नभएका सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त गर्ने लाभग्राहीहरूका लागि सामाजिक सुरक्षा भत्ता दर्ता तथा नविकरण गर्न बैकल्पिक व्यवस्था मिलाइनेछ ।

२०. पुरातात्विक, संस्कृति तथा पर्यटन सम्बन्धी नीति:-

- सबै धर्म र संस्कृतीको संरक्षण गर्दै मठ मन्दिर, गुम्बा, चर्च र मस्जिद संरक्षणमा विशेष ध्यान दिइनेछ । सार्वजनिक पार्क, ताल तलैया, ऐतिहासिक क्षेत्रलाई संरक्षणका लागि विशेष ध्यान दिदै सबै पार्कहरूलाई नगरपालिकाको स्वामित्वमा ल्याई पर्यटन प्रवर्द्धन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- बारबर्दिया बबई भ्याली रुटलाई पर्यटकीय पदमार्ग तथा जङ्गल सफारीको रूपमा विकास गर्न सम्बन्धित निकायसँग विशेष समन्वय गरी कार्यक्रम अघि बढाइनेछ । होमस्टे प्रवर्द्धन र विकासमा विशेष ध्यान दिइनेछ ।
- बारबर्दिया नगरपालिका भित्र रहेका पुरातात्विक ऐतिहासिक धरोहरको खोजी, संरक्षण र पर्या पर्यटन संग जोड्ने नीति लिईनेछ ।

२१. सूचना तथा प्रविधि सम्बन्धी नीति:-

- डाटा संकलन, अनुगमन तथा निगरानी, आपतकालीन प्रतिक्रिया, सर्वेक्षण, किसान सूचीकरण, गरिब घरपरिवार पहिचान, अनुसन्धान, प्राकृतिक विपद् व्यवस्थापनका साथै ऐतिहासिक, धार्मिक, कलात्मक, र सामाजिक महत्त्वका सांस्कृतिक सम्पदाहरूको डिजिटल रूपमा अभिलेखन, संरक्षण गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- पारदर्शिता, सु-शासन, जवाफदेहिता र सेवाको गुणस्तर सुधार गर्न पालिका तथा सबै वडाहरूमा यस वर्ष डिजिटल नागरिक वडापत्र (Digital Citizen Charter) को व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- डिजिटल पहुँच र सूचना प्रवाहलाई सहज बनाउन नगरपालिकाका महत्वपूर्ण सार्वजनिक क्षेत्रहरूमा चरणबद्ध रूपमा नि शुल्क WI-FI सेवा बिस्तार गरिनेछ ।
- नगरपालिकाको आफ्नै YOUTUBE च्यानललाई प्रयोगमा ल्याई नागरिक संग नगर सरकारलाई जोड्ने नीति लिईनेछ । नगरपालिकाको स्वामित्वमा रहेका मोबाईल एपहरूलाई अद्यावधिक गरि थप व्यवस्थित गरिनेछ ।

२२. विविध:-

- बहुक्षेत्रीय पोषण योजना तेश्रो (MSNP-III) तथा पोषणमैत्री स्थानीय शासनलाई संस्थागत गर्दै गर्भवती महिला, सुत्केरी आमा, किशोरी तथा बालबालिकाको पोषण अवस्थामा सुधार ल्याउन स्वास्थ्य, कृषि, शिक्षा,

खानेपानी तथा पशु सेवा, सरसफाइ, महिला तथा सामाजिक विकास क्षेत्रबीच समन्वय र सहकार्यमा आधारित कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ। सुनौलो १००० दिनका आमा तथा विपन्न परिवारका लागि जीविकोपार्जन र आयआर्जनमुलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ।

- गरिबसँग विश्वेश्वर कार्यक्रम मार्फत स्थानीय समुदायमा रहेको ग्रामिण गरिबीको दुष्चक्र तोड्नका लागि आयआर्जनमुलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
- समाजमा सकारात्मक सोचको विकास गरी शान्ति र अमनचयन, नेतृत्व तथा व्यक्तित्व विकासका लागि योग, ध्यान जस्ता कार्यक्रमहरुको सञ्चालन गरिनेछ।
- बालमैत्री, वातावरणमैत्री, धुँवा रहित, पूर्ण सरसफाइयुक्त, नगरपालिका बनाउने अभियानलाई निरन्तरता दिइनेछ। महिला, बालबालिका, आदिवासी जनजाति, दलित, अपाङ्ग र पछाडि परेको वर्ग तथा समुदायलाई विकासको मुलधारमा समाहित गर्न प्राथमिकता दिइनेछ।
- गैर सरकारी क्षेत्रलाई आर्थिक सामाजिक विकासको साझेदारको रुपमा लिइनेछ र उनीहरुको क्षमता र अनुभवका आधारमा विकास प्रक्रियामा सहभागी र परिचालन गरिनेछ।
- यस नगरमा परम्परागत रुपमा चलि आएको बरघर प्रथालाई व्यवस्थित गर्न नेपालमै प्रथम पटक बरघर ऐन जारी गरी सकिएकोमा सम्पूर्ण बरघरहरुको अभिलेखीकरण गरी स्थानिय सरकारका कार्यहरुमा बरघरहरुको सहभागिता र परिचालनलाई व्यवस्थित गरी संस्थागत क्षमता विकास तथा सचेतनामूलक कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ।
- बारबर्दिया नगरपालिकाको क्षेत्रगत विषयमा गरीने अनुसन्धान, शोध पत्र लेखेलाई प्रोत्साहान गरीने र उक्त शोधपत्रहरुलाई नगरपालिका भित्रका समुदायिक सिकाइ केन्द्रको पुस्तकालयमा राख्ने व्यवस्था मिलाईने छ।
- नगरलाई विश्वसामु चिनाउन अर्को देशको कुनै नगरपालिका वा काउन्सिलसंग भगिनी सम्बन्ध स्थापना गर्न पहल गरिनेछ।
- मानव अधिकार/महिला अधिकारको संरक्षण, प्रवर्द्धनका लागि राष्ट्रिय मानव अधिकार/महिला आयोगसंग समन्वय सहकार्य गरिनेछ।

- जलाधार संरक्षण र व्यवस्थित तटबन्धनका लागि ठाडाखोला, राजकुलो, भादाखोला, बुढिखोला, फरङ्गा, कन्जरवा खोला करिडोर आयोजनाका लागि सम्भाव्यता अध्ययन गरिनेछ। सार्वजनिक ठाउँहरूमा वेवारिसे अवस्थामा रहेका नदिजन्य पदार्थहरू एकिन गरि लिलाम बिक्रि गरिनेछ।
- भविष्यलाई दृष्टीगत गरि नगर योजना, औद्योगिक योजनालाई व्यवस्थित गर्न नगर विकास समिति, औद्योगिक ग्राम स्थापना गर्न सम्भाव्यता अध्ययन गरिनेछ।
- संचारजगतको क्षमता अभिवृद्धि गरि संचार र समाजको अवधारणा अनुसार एफ एम रेडियो संचालनका लागि सम्भाव्यता अध्ययन गरिनेछ।
- नगरपालिका भित्र कार्यक्षेत्र भएका र कार्यक्रम गर्न चाहने संघ संस्थाहरूलाई अनिवार्य रूपमा कार्यक्रम सहित सुचिकृत गराइनेछ। समुदायसँग जनप्रतिनिधिको सहभागिता कार्यक्रमलाई निरन्तरता गरिनेछ।
- नगरपालिकाको उपभोक्ता समितिबाट गरिने विकास निर्माणका योजनाहरूमा श्रमदान कार्य गर्दा अनिवार्य रूपमा प्रयाप्त जनसहभागिता झल्किने तस्बिरहरू पेश गर्नुपर्ने व्यवस्था निरन्तरता दिइनेछ।

आदरणीय नगरसभाका सदस्यज्यूहरू

यो नीति तथा कार्यक्रम प्रस्ताव गर्दा वर्तमान बदलिदो परिस्थिती अनुसार सन्तुलित र सुदृढ अर्थतन्त्र निर्माण गर्ने, स्वस्थ र सक्षम जनशक्ति विकास गर्ने, विकासलाई समावेशी, जनमुखी, नतिजामुखी, सामाजिक न्यायमा आधारित बनाउने, सुशासन कायम गर्ने गराउने, समृद्ध बारबर्दिया नगरपालिकाले दीर्घकालीन उद्देश्य राखिएको छ। यो नीति तथा कार्यक्रम लोकतान्त्रिक शासन पद्धति, सामाजिक न्याय, समन्यायिक आर्थिक विकास, दीगो विकास लक्ष्य, शान्ति सुरक्षासँग सम्बन्ध राख्दछ। वार्षिक नीति तथा कार्यक्रमबाट विकासमा जनताको सहभागिताका साथै सबै खाले सामाजिक विभेदको अन्त्य, नागरीक सवलीकरण, ज्ञान र सीप तथा नवप्रवर्तनमा आधारित उत्पादन प्रणाली, प्रविधि विकास मार्फत श्रमको उत्पादकत्व वृद्धि हुनको साथै यसले समाजवादको मार्ग प्रशस्त गर्दछ भन्ने मेरो विश्वास छ।

बारबर्दिया नगरपालिका संविधानले गरेको परिकल्पना, राज्यले लिएको दीर्घकालीन उद्देश्य पुरा गर्न सदैव तल्लीन छ। नगरपालिकाको यो महान अभियानमा आ.व.

२०७९/०८० देखि हाल सम्म साथ दिनुहुने सबै सक्रिय राजनैतिक दलका प्रमुख एवं प्रतिनिधि ज्यूहरु, विभिन्न संस्थागत व्यक्तित्वहरु, बुद्धिजीवी, पत्रकार, उद्योगी व्यवसायी, राष्ट्रसेवक कर्मचारी, शिक्षक, सुरक्षाकर्मी, जनप्रतिनिधि, वडघर, सम्पूर्ण नगरवासी र सबै विकास साझेदार संस्थाहरुलाई विशेष आभार सहित हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु।

छविलाल थारु
नगर प्रमुख
बारबर्दिया नगरपालिका